

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği¹

Music teacher candidates' investigation of burnout levels for individual instrument course: Blacksea region example

Meltem Düzbastılar² ve Zafer Ali Yıldırım³

Gönderilme tarihi/Received date: 25 / 05 / 2019

Kabul tarihi/Accepted date: 24 / 09 / 2019

Öz

Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, Karadeniz Bölgesindeki Trabzon Üniversitesi, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi'nin Eğitim Fakültelerinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında öğrenimini sürdüren 187 müzik öğretmeni adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, betimsel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modeli ile yapılmıştır. Araştırmadaki veriler, "Bireysel Çalgı Tükenmişlik Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler sosyal bilimlerde kullanılan bir istatistik programı kullanılarak betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının çoğunluğunu kız öğrenciler oluştururken araştırmada mezun olunan lise, cinsiyet, ek bir işte çalışma, aylık harçlık miktarı, bireysel çalgı, barınma, akademik not ortalaması, haftalık ders saati değişkenlerine göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik durumu arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bireysel çalgı dersi tükenmişliklerinin sınıf değişkeni açısından grup ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma sonucunda araştırmada kullanılan ölçeğin daha farklı çalışmalarda da kullanılması ve bu araştırma sonuçları ile karşılaştırılması, benzer araştırmaların ilerleyen yıllarda, daha çeşitli açılardan veya daha detaylı ölçeklerle farklı üniversitelerde veya Türkiye genelinde uygulanabileceği gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Tükenmişlik, Müzik Öğretmeni, Müzik Eğitimi, Bireysel Çalgı.

Abstract

The aim of this study was to investigate the burnout levels of music teacher candidates for individual instrument classes. The study was carried out in the educational faculties of Trabzon University, Samsun 19 Mayıs University and Giresun University. The research was carried out with a survey model of descriptive research methods. The data in the study were collected with an "Individual Instrument Burnout Scale". The data were analyzed by using descriptive analysis method using Statistical Package for Social Sciences program. As a result of the study, while the majority of female music teachers were female students, it was concluded that there was no significant difference between high school, gender, additional work, monthly allowance amount, individual instrument, shelter, academic grade point average, weekly course hours and individual instrument lesson burnout status. However, it was concluded that there was a significant difference between the group means of the individual instrument lesson burnout class variables. The use in more different scale of operation used in the research of the study and comparison with the results of this research, in the later years of similar research, with more variety of angles or more detailed scale in different universities in Turkey or suggestions were made can be applied in general.

Keywords: Burnout, Music Teacher, Music Education, Individual Instrument.

¹ Tezden Üretilmiş Bir Makaledir.

² Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon

³ Eskipazar Ortaokulu, Of, Trabzon

1. Giriş

Günümüzde insanların çevresel, sosyal, ekonomik ve politik nedenler yüzünden yaşam standartları düşmekte ve insanlar yaşamlarının her alanında birtakım zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu zorluklar kimi zaman kişilerin hayatlarındaki birtakım engellere karşı gelebilmesi için gerekli enerjiyi sunarken, kimi zaman da kişilerin yaşam enerjilerini emerek onları hayattan, insanlardan, sevdiklerinden ve pek çok unsurdan soğutabilmektedir. Yaşam enerjisi düşen kişi, hayattan zevk almak, hayatını daha iyi yönlerde ilerletmek yerine hayat beklentilerini sınırlayabilir ve yaşamın güzelliklerine karşı kötümser bir bakış açısı geliştirmeyi seçebilir. Böyle bir açıdan bakan kişi için hayat giderek daha anlamsız ve çekilmez olabilmektedir. Kişi, yaşam savaşında karşısına çıkan zorluklarla mücadele etmeden ve bu zorluklar karşısında direnmeden zihinsel yenilgiyi kabullenmektedir. Dolayısıyla bu kabullenmiş insanın iç dünyasını derinden sarsan, insanı çaresizlik düşüncesine iten, kişiyi içten içe eriten ve kişilerin hayat standartlarının düşmesine neden olan günümüzün de önemli hastalıklarından biri olarak kabul gören tükenmişliğin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Akkoç ve Tunç (2015), kişiler hayatlarının büyük bir bölümünü çalışarak ve kalan zamanlarını da iş hakkında yapacaklarını planlayarak geçirirler. Çalışma hayatı insanlar için önemli bir yere sahiptir ve hayatın her alanına yayılmıştır. Bu bakımdan, insanları sadece çalıştıkları zaman diliminde değerlendirmemek gerekir. Çoğu kişi iş hayatında güçlüklerle mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Değişik iş alanlarında çalışan kişiler yaşanan güçlüklerle farklı tepkiler verebilirler. Bu tepkilerden biri de tükenmişlik olabilir şeklinde tükenmişliği açıklamıştır. Günümüz koşullarına göre insanlara yüklenen iş hayatı ve özel hayattaki değişik roller, toplumun ve ekonomik çevrenin baskıları, yoğun rekabet ortamında bulunan çalışanlardan beklentilerin çoğalması gibi sebeplerle, çalışanlar iş stresini yüksek düzeyde hissetmektedirler. Aşırı iş stresi ve sorunlarla baş edemeyen çalışanlar ise “meslek hastalığı” olarak nitelendirilebilecek tükenmişlik (burnout) sendromu ile mücadele etmek zorunda kalabilmektedir (Polatçı, 2007).

Okuldaki görev ve sorumluluklar da öğrenciler üzerinde birtakım stres ve sıkıntılara sebebiyet vermektedir. Bu sıkıntılar; ders başarısını artırma çabası, yoğun sınav stres ve kaygısı, ders sayısının fazlalığı gibi öğrenciler üzerinde baskıya sebep olabilecek etkenler olabilir. Böylesi durumlarla başa çıkmak zorunda olan öğrencilerde “tükenmişlik” belirtileri görülebilir. Bu belirtiler motivasyon eksikliği, okula olan ilginin azalması, başarıdaki düşüş ve sonucunda da devamsızlık, okuldan kaçma ve okulu bırakma eylemine kadar gidebilen önemli sayılabilecek sorunlar olabilmektedir. (Aypay ve Eryılmaz, 2011; Güllüoğlu 2015).

Kutsal ve Bilge (2012), okul tükenmişliğinin sebebini, öğrencinin istekleri veya kendisi ile ilgili beklentilerinin; yakın çevresini oluşturan öğretmen, aile ve arkadaşlarının beklentileri arasındaki farklılıktan ve öğrencilerin kendilerindeki öz kaynak eksikliklerinden kaynaklandığı şeklinde açıklamışlardır. Öğrencilerin akademik yönden yaşadıkları başarı veya başarısızlık durumları sadece öğrenciyi değil ailesi ve yakın çevresini de ilgilendirmektedir. Bu nedenle öğrencileri üzerinde bir baskı söz konusu olmaktadır. Yıldırım ve Ergene'ye (2003) göre de öğrenci üzerinde baskının artmasındaki en temel sebeplerden birisi de; akademik açıdan başarının bir toplumun gelişmesinde önemli bir etken olduğunun kabul görmesidir. Dolayısıyla öğrencide oluşabilecek bu baskı sonucunda da akademik tükenmişlik meydana gelebilmektedir. Akıl ve Yazar (2016), akademik tükenmişlik yaşayan öğrencilerde devamlı bir yorgunluk hissi, okul görevlerine karşı ilgisiz olma, alaycı tavırlar takınma, uygunsuz davranışlarda bulunma, duyarsızlaşma, öğrencinin

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

kendisini yeteneksiz hissetmesi ve buna bağlı olarak da verimliliğin azalması olarak açıklamışlardır. Benzer sıkıntıların müzik öğretmeni adaylarında da görülmesi üzerine müzik öğretmeni adayları da tükenmişlik konulu araştırmalara dâhil olmuşlardır.

Müzik öğretmenliği eğitimi içinde yer alan işitme eğitimi, çalgı eğitimi, ses eğitimi ve formasyon eğitimi boyutları tek tek incelendiğinde kendi içinde hepsinin de çok önemli olduğu görülmektedir. Fakat bu boyutlar içindeki çalgı eğitimi, müzik öğretmenleri açısından kesinlikle olmasa olmazdır. Çünkü müzik eğitim programlarına bakıldığında müzik öğretmenlerinin derslere enstrüman getirmesi ve bu enstrümanı da etkin bir şekilde kullanması gerektiği söylenebilir. Bu ifade, müzik eğitiminde gerekli olan en temel araç-gereçlerden birinin çalgı olduğu şeklinde yorumlanabilir (Girgin, 2015). Müzik eğitiminde çalgı eğitimi, akademik olarak öğrencilerde not kaygısı ile beraber hemen her gün çalışmayı gerektiren bir süreçtir. Bu açıdan bakıldığında çalgıya her gün düzenli olarak çalışmak gerekmektedir. Bu durumu bir spor aktivitesi olarak değerlendirirsek, kullanılan çalgıya göre öğrencinin kendisini devamlı hazır tutması ve formda olması gerektiğini düşünebiliriz. Bununla beraber hem bireysel çalgı dersleri hem de diğer pedagojik derslerin yoğunluğu müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde baskı oluşturmakta ve bu durum farklı yakınmalara neden olabilmektedir.

Ayrıca bireysel çalgı dersi sınavlarının jüri önünde yapılması da öğrencide stres ve kaygıya neden olabilmekte bunun da öğrencinin başarısına etki ederek ve tükenmişliği etkileyebilir. Bu nedenle öğrencilerin çalgı derslerinde isteksizlik performans düşüklüğü ve çalgısından soğuma gibi nedenler ortaya çıkabilir. Naçakçı ve Dalkıran'a (2011) göre bu durum bireysel çalgı derslerinin değerlendirme aşamasının bireysel performansa dayalı olması ve sınavlarının da komisyon karşısında bireysel olarak yapılması, öğrencilerde sergilenen performansın beğenilmeme düşüncesi ve başkası tarafından dikkatlice izlenme gibi sebeplerle stres, telaş ve kaygıya neden olabilmektedir. Çapulcuoğlu ve Gündüz'e (2013) göre ise doğrudan başarıya etki eden bu durumun (sınav kaygısı, sınav stresi) akademik süreçte bireysel çalgı derslerinin öğrenciler üzerinde tükenmişliğin ortaya çıkma riskini arttırabileceği belirtilmiştir.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde tükenmişlik konusunda, birçok branşta öğretmen ve öğrencilerle ilgili araştırmalar yapıldığı gibi müzik öğretmenleri ve öğrencileri ile ilgili de çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Küçüksüleymanoğlu ve Onuray Eğilmez (2013), duyarsızlaşma, yetkinlik ve duygusal tükenme olarak 3 alt boyut incelemiş olduğu çalışmayı 139 müzik öğretmeni adayıyla yapmıştır. Araştırmasında, "Maslach Tükenmişlik Ölçeğini" kullanmıştır. Araştırma sonucunda, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, arasında fark olmadığı, akademik not ortalaması düşük olan öğrencilerin tükendikleri görülmüştür. Ders yükü fazla olan öğrencileri tüm al alt boyutlarda tükendikleri görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin sınıfı, çalmakta oldukları enstrüman, ek işte çalışıp çalışmama durumlarının da tükenmişliği etkileyen faktörler arasında olduğunu belirtmiştir.

Bir başka araştırma da Korkmaz (2004), müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin ölçülmesi amacıyla "Kişisel Bilgi Formu" ve "Maslach Tükenmişlik Ölçeği" uygulanmıştır. Bu çalışmaya göre kişisel başarı konusunda müzik öğretmenlerinin başarılı oldukları ancak olması gerektiğinden çok duygusal anlamda tükendikleri; kişisel başarı, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma türünden almış oldukları puanlar okulların türlerine ve halen çalışmakta oldukları okulun sosyo ekonomik çevreye göre farklılıklar gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinde "Duygusal tükenme" ve "Duyarsızlaşma"

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Music teacher candidates' investigation of burnout levels for individual instrument course: Blacksea region example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

yaşamakta olduğu görülürken, özel okullarda çalışan müzik öğretmenlerinde ise daha çok “kişisel başarı” görülmüştür. Müzik öğretmenlerinde her üç alt boyutta da alınan puanların, okulun türüne, görev yapmakta olduğu okulun bölge ve çevresel duruma göre farklılaştığı belirtilmektedir. Ayrıca araştırmada kadınların erkeklere nazaran daha çok duyarsızlaşma yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Otacıoğlu (2008), Sosyo-demografik özelliklerin müzik öğretmenleri üzerindeki tükenmişlik sendromu düzeyi ile ilişkisini araştırmıştır. Araştırma İstanbul Anadolu yakasında çalışan devlet ve özel okullarda görev yapan 40 müzik öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma 27 kadın ve 13 erkek öğretmenin katılımıyla gerçekleşmiştir. 36-45 yaş arasındaki öğretmenlerin çoğunluğu oluşturduğu belirtilmiştir. Araştırmada veriler “Maslach Tükenmişlik Ölçeği” ile “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; erkek öğretmenlerin cinsiyet değişkeni açısından, kadın öğretmenlere kıyasla daha fazla tükenmişlik yaşadıkları belirtilmiştir. 26-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin, 36-45 yaş aralığındaki öğretmenlere nazaran daha çok tükenmişlik yaşadıkları belirtilmektedir. Araştırmada değerlendirilen bir diğer değişken ise, çalışılan kurum ve adına takdir değişkeninin tükenmişliğe etkisi incelenmiş ve özel okullarda çalışan müzik öğretmenlerin, devlet okullarında hiç takdir almayan müzik öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik yaşadıkları belirtilmiştir. Ayrıca mesleki kıdem ve tükenmişlik parametrelerine göre meslekte beş yıl ve beş yıldan az çalışan müzik öğretmenlerinin, daha tecrübeli müzik öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik yaşadıkları araştırmada belirtilmektedir.

Müzik öğretmenlerindeki mesleki yeterlik algısı ile mesleki tükenmişlik duyguları ve arasındaki bağıntısının inceleyen Talışık (2016), mesleki yeterlik algısının, mesleki doyum ve tükenmişliği önemli ölçüde etkilediğini belirtmiş. Bilgi ve beceri yönünden mesleki alanda yetersiz olan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin yüksek olduğu, mesleki anlamda kendisini yeterli gören öğretmenlerin ise daha az tükenmişlik yaşadıkları sonucuna varmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin genel olarak tükenmişlik yaşadıkları; fakat lise düzeyinde görev yapan öğretmenlerde tükenmişlik daha fazla görülmüştür. Mesleğe yeni başlayan, bayan öğretmenler ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerde tükenmişlik yaşadıkları araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Mesleki hayatına yeni başlayan öğretmenlerin, meslekte daha tecrübeli öğretmenlere göre tükenmişliği daha çok yaşadıklarını belirtmiştir.

İnci ve Burak (2017) ise araştırmasını Antalya İl’inde görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile kişisel özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirmiştir. Toplam 62 müzik öğretmenin katılımı ile yapılan çalışmada “Maslach Mesleki Tükenmişlik Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyleri yüksek düzeyde, duygusal tükenmişlikleri orta düzeyde, duyarsızlaşma düzeyleri de düşük düzeyde çıkmıştır. Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin duygusal tükenmişlik ve kişisel başarısızlık boyutlarında medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Müzik öğretmenlerinin çalışma ortamından duydukları memnuniyet durumlarına göre mesleki tükenmişlik farkının anlamlı olduğu görülmüştür. Çalışma ortamından memnun olan müzik öğretmenlerinin iş yerlerine daha sevecen ve isteyerek geldikleri belirtilmiş, müzik odasının bulunmaması, gerekli çalgı aletlerinin olmayışı müzik öğretmenlerini mesleki tükenmişlik düzeylerinin artmasına sebep olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Gençyürek’in (2014) müzik öğretmenliği anabilim dalında görev yapan öğretim elemanlarının tükenmişlik düzeyini belirlemek amacıyla yaptığı ve 290 öğretim elemanının katıldığı

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

araştırmasında “Maslach Tükenmişlik Ölçeği” ve “kişisel bilgi formu” uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretim elemanlarında tükenmişliğin kısmen var olduğunu tespit etmiştir. Öğretim elemanlarının tükenmişlik düzeyi aylık gelir miktarına, meslekteki kıdem, yaş, unvan, hobi ve yakınlarla ayrılan zamana göre değiştiği belirtilmiştir. Tükenmişlik en çok okutman ve öğretim elemanlarında görülmüştür. Fakat cinsiyetlerine, medeni durumlarına, verilen haftalık ders saatlerine, mezun olunan lisans eğitim programına ve yaşanan ve görev yapılan yerin aynı şehirde olup olmama durumlarına göre, istatistik anlamında anlamlı bir farklılık göstermediği belirtilmiştir.

1.1. Araştırmanın önemi

Bu çalışma, ileride eğitim kurumlarında çalışacak olan müzik öğretmen adaylarının bireysel çalgı dersleriyle alakalı tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma, benzer çalışmalara kaynak oluşturmaya, öğrencinin çalgısı ile arasındaki bağın kopmamasına, çalgısına daha istekli çalışmasına, derslere daha severek gitmesine ve çalgı derslerinde başarının artmasına katkı sağlayacağı düşünüldüğünden önemlidir.

1.2. Araştırmanın sınırlılıkları

1. Araştırma, Karadeniz Bölgesindeki Trabzon, Samsun ve Giresun illerinde bulunan Karadeniz Teknik Üniversitesi, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi ve Giresun Üniversitesinde eğitim gören 187 müzik öğretmeni adayıyla sınırlıdır.
2. Araştırma, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi ile sınırlıdır.
3. Araştırma, Girgin'in (2015) Bireysel Çalgı Tükenmişlik Ölçeğinin uygulanması sonucu elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2. Yöntem

Araştırma, Eğitim Fakültelerinin müzik bölümlerinde okumakta olan müzik öğretmen adaylarının bireysel çalgı derslerindeki tükenmişlik düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik not ortalaması, haftalık ders yükü, çaldığı müzik aleti, ek bir işte çalışıp çalışmadığı, geleceğe yönelik kaygı durumu gibi değişkenler de dikkate alınarak tükenmişlik düzeylerinin saptanması amacıyla yapılan araştırmada;

1. Araştırma için en uygun yöntem ve tekniklerin kullanıldığı,
2. Ankete katılan tüm müzik öğretmeni adaylarının, soruların tümüne samimiyetle cevap verdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın yöntem kısmında araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma modeli

Araştırmada veriler, nicel yaklaşım kapsamında yer alan tarama yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. “Tarama araştırmaları, geniş kitlelerin görüşlerini ve özelliklerini betimlemeyi hedefleyen araştırmalardır. Tarama araştırmalarının amacı, genellikle araştırma konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır. Tarama araştırmalarında

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Music teacher candidates' investigation of burnout levels for individual instrument course: Blacksea region example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

araştırmacılar, görüşlerin ve özelliklerin neden kaynaklandığından çok örneklemdaki bireylere göre nasıl dağıldığıyla ilgilenirler” (Yiğit, 2013, s. 23).

2.2. Araştırma grubu

Bu araştırma, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Karadeniz Bölgesindeki; Karadeniz Teknik Üniversitesi, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi ve Giresun Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Bölümünde 1., 2., 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 187 müzik öğretmeni adayından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının tanımlayıcı özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Müzik öğretmeni adaylarının tanımlayıcı özellikleri

Değişkenler	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	100	53,5
	Erkek	87	46,5
	Toplam	187	100,0
Mezun Olunan Lise	Güzel Sanatlar	118	63,1
	Anadolu Lisesi	27	14,4
	Normal Lise	27	14,4
	Teknik Lise	15	8,0
	Toplam	187	100,0
Sınıf	1	57	30,5
	2	50	26,7
	3	48	25,7
	4	32	17,1
	Toplam	187	100,0
Ek Bir İşte Çalışma Durumu	Evet	36	19,3
	Hayır	151	80,7
	Toplam	187	100,0
Bireysel Çalgı	Bağlama	37	19,8
	Keman	51	27,3
	Çello	21	11,2
	Yanflüt	28	15,0
	Viyola	8	4,3
	Ud	6	3,2
	Gitar	20	10,7
	Saksafon	1	0,5
	Şan	6	3,2
	Kanun	4	2,1
	Kontrbas	1	0,5
	Piyano	4	2,1
	Toplam	187	100,0
	Barınma Yeri	Yurt ve Apart	59
Öğrenci Evi		65	34,8
Aile		63	33,7
Toplam		187	100,0
		Ortalama	S.Sapma
Akademik Başarı		2,878	0,460
Haftalık Ders Saati		23,830	4,363
Aylık Harçlık Miktarı		698,320	307,657

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

2.3. Veri toplama aracı

Araştırmada, Girgin (2015)'in “*Bireysel Çalgı Tükenmişlik Ölçeği Geliştirme Çalışması*” adlı makalesinde geliştirdiği geçerlik ve güvenilirliği yapılmış olan, likert tipi (37 maddeden oluşan) ölçeği kullanılmıştır. Girgin ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısını 97 olarak hesaplamıştır. Ölçek tek faktörden oluşmaktadır. Ölçekteki maddelere verilen yanıtlar toplanarak 37'ye bölünmesi ile ölçek puanı hesaplanmaktadır. Ölçekten alınan puanın yükselmesi bireylerin bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişliklerin yükseldiğini göstermektedir. Bu araştırmada Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik ölçeğinin güvenilirliği Cronbach's Alpha=0,987 olarak çok yüksek olarak elde edilmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmada veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, standart sapma, ortalama ve yüzde kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında da Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıklarının belirlenmesi için tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmadaki sürekli değişkenler arasında pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, toplanan verilerin analizi neticesinde ulaşılan bulgular ve bu bulguların sonuçlarına göre tablolar ve açıklamalar yapılmıştır.

Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Ölçeğinden kişiler en az 1 puan; en fazla ise 5 puan alabilmektedirler. Tablo 2’de bireysel çalgı dersi tükenmişlik ölçeğinden elde edilen ortalama, standart sapma, minimum maksimum ve ranj değerlerinin puanları görülmektedir.

Tablo 2. Bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları

	n	Ort	Ss	Min	Max	Ölçek Ranjı
Tükenmişlik	187	2,269	1,071	1,000	5,000	1-5

Müzik öğretmeni adaylarının ölçekten aldıkları puanların yüksek olması, bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişliklerin fazla olduğunu; ölçekten aldıkları puanın düşük olması ise bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişliklerin az olduğunu göstermektedir. Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersi tükenmişlik ortalama puanı 2,269’dur. Bu puan, öğrencilerin bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişliğinin, zayıf düzeyde olduğunu göstermektedir. Barınma yeri değişkenine göre bireysel çalgı tükenmişliklerinin puanları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. Barınma yerine göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları

	Grup	n	Ort.	Ss.	F	p
Tükenmişlik	Yurt ve Apart	59	2,190	0,974	0,361	0,697
	Öğrenci Evi	65	2,258	1,111		
	Aile	63	2,354	1,125		

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Music teacher candidates' investigation of burnout levels for individual instrument course: Blacksea region example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, barınma yeri değişkenine göre ortalama tükenmişlik puanları arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Analiz sonucunda, grup ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Tablo 5'te, Mezun Olunan Lise Türüne Göre Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Puanları görülmektedir.

Tablo 4. Mezun olunan liseye türüne göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları

	Grup	n	Ort.	Ss.	F	p
Tükenmişlik	Güzel Sanatlar	118	2,157	1,060	2,327	0,076
	Anadolu Lisesi	27	2,754	1,172		
	Normal Lise	27	2,282	0,958		
	Teknik Lise	15	2,252	1,022		

Adayların mezun olunan lise değişkenine göre ortalama tükenmişlik puanları arasında anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Analiz sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı değildir ($p>0.05$). Sınıfa Göre Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Puanları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 5. Sınıfa göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları

	Grup	n	Ort.	Ss.	F	p	Fark
Tükenmişlik	1	57	1,997	1,021	3,646	0,014	3>1 4>1 3>2
	2	50	2,123	1,002			
	3	48	2,600	1,134			
	4	32	2,485	1,039			

Müzik öğretmeni adaylarının, sınıf değişkenine göre, ortalama tükenmişlik puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=3,646$; $p=0,014<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. 3. sınıf müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik puanları ($2,600\pm 1,134$), 1. sınıf birinci sınıf müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik puanlarından ($1,997\pm 1,021$) yüksek bulunmuştur. 4. sınıf müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik puanları ($2,485\pm 1,039$), 1. sınıf müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik puanlarından ($1,997\pm 1,021$) yüksek bulunmuştur. 3. sınıf müzik öğretmeni adaylarının de tükenmişlik puanları ($2,600\pm 1,134$), 2. sınıf müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik puanlarından ($2,123\pm 1,002$) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyete göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları

	Grup	n	Ort.	Ss.	F	p
Tükenmişlik	Kadın	100	2,268	0,996	-0,012	0,991
	Erkek	87	2,270	1,158		

Tablo 3'de Cinsiyete Göre Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Puanları görülmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, cinsiyete göre ortalama tükenmişlik puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Ek Bir İşte Çalışma Durumuna Göre Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Puanları, Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7. Ek bir işte çalışma durumuna göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları

	Grup	n	Ort.	Ss.	F	p
Tükenmişlik	Evet	36	2,246	1,103	-0,139	0,889
	Hayır	151	2,274	1,067		

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

Müzik öğretmeni adaylarının, ek bir işte çalışma durumuna göre ortalama tükenmişlik puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8. Akademik not ortalaması, haftalık ders saati ve aylık harçlık miktarı ile bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları arasındaki ilişki

	r	p
Akademik Not Ortalaması	-0,064	0,385
Haftalık Ders Saati	-0,050	0,500
Aylık Harçlık Miktarı	0,056	0,449

* $<0,05$; ** $<0,01$

Akademik not ortalaması, haftalık ders saati ve aylık harçlık miktarı ile bireysel çalgı dersi tükenmişlik puanları arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı Tablo 9'da görülmektedir ($p>0,05$).

4. Sonuç ve tartışma

Araştırma sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin oldukça düşük olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının çoğunluğunu kız öğrenciler oluştururken araştırmada mezun olunan lise, cinsiyet, ek bir işte çalışma, aylık harçlık miktarı, bireysel çalgı, barınma, akademik not ortalaması, haftalık ders saati değişkenlerine göre bireysel çalgı dersi tükenmişlik durumu arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bireysel çalgı dersi tükenmişliklerine sınıf değişkeni açısından bakıldığında, grup ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre 3. sınıf öğrencilerinin tükenmişlik puanları ($2,600\pm 1,134$), 1. sınıf öğrencilerinin tükenmişlik puanlarından yüksek bulunmuştur. 4. sınıf öğrencilerinin tükenmişlik puanları ($2,485\pm 1,039$), 1. sınıf öğrencilerinin tükenmişlik puanlarından yüksek bulunmuştur. 3. sınıf öğrencilerinin de tükenmişlik puanları ($1,997\pm 1,021$), 2. sınıf öğrencilerinden tükenmişlik puanlarından yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında üst sınıflara geçtikçe tükenmenin nedeni; bölüm derslerine formasyon derslerinin de eklenmesiyle öğrencilerin yükünün artması olarak görülebilir. Benzer şekilde, üniversitenin ilk senelerinde derslere gereken ilgiyi göstermeyen öğrencilerin, üst sınıflarda telafisi zor olan sonuçlarla karşı karşıya kalması ile üzerlerindeki baskının giderek artması; bunun doğal sonucu olarak da tükenmişlik yaşamaları olarak düşünülebilir.

Elde edilen sonuçlar daha önce yapılan Balkıs ve arkadaşlarının (2011) öğrencilerdeki tükenmişliğin sınıf seviyesi ile beraber artış göstermesi bulgularıyla ve Tansel'in (2015) hazırlık sınıfindaki öğrenci tükenmişlik puanlarına bakılarak, hazırlık sınıfindaki öğrencilerin tükenmişlik puanlarının üst sınıflardaki öğrencilere nazaran düşük olduğu bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Buna göre, müzik öğretmeni adaylarının 1. sınıfta yeni başlamanın verdiği rahatlıkla derslerde daha istekli oldukları, üniversite ortamının vermiş olduğu rahatlık ve aile ortamında oluşan baskının olmayışı, öğrencilerin 3. ve 4. Sınıfa geldiklerinde çalgı dersleri ile beraber formasyon derslerinin de olması ile ders yoğunluğunun artması ve yavaş yavaş öğrencilerin çalgılarından uzaklaşarak, çalgı derslerine karşı duyarsızlaşmaları ile açıklanabilir. Bu durumu Gündüz, Çapri ve Gökçekan (2012), üniversiteye hazırlık döneminin yoğun ve ağır bir şekilde geçmesi ile

birlikte bir programa yerleşen 1. Sınıf öğrencilerin üzerindeki oluşan baskının hafiflemesi ile ifade edilebileceğini ve üst sınıflara doğru derslerin yoğunluğu, atama için hazırlanan sınavlar ve öğrenim hayatı bittikten sonra iş bulabilme korkusu ile daha fazla strese girerek tükenme ile karşılaştıklarının düşünülebileceğini belirtmiştir. Küçüksüleymanoğlu ve Onuray Eğilmez'in (2013) çalışmasında bu araştırmanın zıttı olacak şekilde 1. sınıfların diğer üst sınıflara göre daha çok tükenmişlik yaşadıkları sonucu mevcuttur. Bunun sebebini de; öğrencilerin üniversiteyi kazandıktan sonra rehavete kapılarak bir rahatlama, üniversiteyi özgür, eğlenceli ve ders çalışma zorunluluğunun olmadığı bir yer olarak düşünmelerinden kaynaklandığı şeklinde yorumlamışlardır.

Araştırmada cinsiyet ve mezun olunan lise değişkenine göre elde edilen sonuçlara paralel olarak, Otacıoğlu'nun (2008) müzik öğretmenlerinin tükenmişliklerinin tespitine yönelik yaptığı araştırmasında da cinsiyet ve mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir fark ortaya çıkmadığı; fakat aynı çalışmanın sınıf, çalmakta oldukları enstrüman, herhangi bir ek işte çalışıp çalışmadığı değişkenlerinin tükenmişliğe etkisine bakıldığında sonuçların aynı olmadığı görülmüştür.

Bu durum literatürdeki araştırmalardan Küçüksüleymanoğlu ve Onuray Eğilmez'in 2013 yılında yapmış olduğu müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik durumunun tespiti çalışmasında cinsiyet ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre anlamlı fark olmadığı görülmüştür; fakat aynı çalışmanın haftalık ders saati, çalınan enstrüman, ek işte çalışıp çalışmama değişkenlerine göre tükenmişlik durumlarında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tümkaya ve Çavuşoğlu'nun (2010) yaptıkları çalışmaya göre de öğrencilerin not ortalamaları, mezun olunan lise ve barınma değişkenleri açısından çıkan sonuçlar paralellik göstermektedir.

Ailelerinden her ay düzenli olarak gelen, öğrencilerin aylık gelirleri olan ve ihtiyaçlarının giderilmesinde önemli rol oynayan harçlık miktarlarının yetmemesi durumunda öğrencilerin sıkıntıya ve strese girerek tükenmişlik yaşayabilecekleri düşünüldüğü aylık harçlık miktarı değişkenine göre çıkan sonuçlara bakıldığında öğrencilerin tükenmişliklerinin üzerinde harçlık miktarının etkisinin olmadığı görülmüştür. Bu çıkan sonuç Akıl ve Yazar'ın (2014) bulgularıyla örtüşmektedir. Şimşek Bekir, Şahin ve Şanlı'nın (2014) yapmış oldukları araştırmanın bulgularına göre de öğrencilerin aylık harcama ve sosyal yaşantıyı sürdürmek için gerekli olan maddi gücü karşılamada zorluk yaşayanların daha fazla tükenmişlik yaşadıklarını belirtilmiştir.

4.1. Öneriler

1. Benzer bir araştırma, bu çalışmada kullanılan ölçek ya da daha farklı bir ölçek ile Konservatuarlarda yapılabilir.
2. Müzik öğretmenliği bölümlerinin bireysel çalgı dersi dışında kalan diğer dersleriyle de ilgili, öğrencilerde tükenmişliği ölçebilecek ölçekler geliştirilebilir ve geliştirilecek olan bu ölçeklerle, üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin diğer derslerle ilgili tükenmişlik düzeyleri ölçülebilir.
3. Müzik öğretmen adaylarındaki sınıf düzeyinde tükenmişlik nedenlerinin daha iyi anlaşılması için farklı çalışmalar yapılabilir.
4. Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlikleri ile ilgili önlemler alınabilmesi için çeşitli çalışmalar yapılabilir.
5. Türkiye genelinde daha geniş bir örneklem grubu ile çalışmalar yapılabilir.

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi: Karadeniz bölgesi örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

6. Araştırmada kullanılan ölçeğin ülkenin farklı üniversitelerinin müzik bölümlerinde hatta Güzel Sanatlar Liselerinde de uygulanması ve alınan sonuçların benzerlik taşıyıp taşımadığı karşılaştırılabilir.

7. Bireysel çalgı dersi tükenmişlik düzeyini daha farklı açılardan değerlendirmeyi sağlayabilecek farklı ölçekler geliştirilebilir.

8. Üniversite hayatına yeni başlayan müzik öğretmen adaylarına yönelik çalışmalar yapılarak ileriki sınıflarda yaşanabilecek tükenmişliğin önüne geçilebilir.

Kaynakça

- Aypay, A. ve Eryılmaz, A. (2011). Lise öğrencilerinin derse katılmaya motive olmaları ile okul tükenmişliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 26-44.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M., Duru, S. (2011). Tükenmişliğin Öğretmen Adayları Arasındaki Yaygınlığı, Demografik Değişkenler ve Akademik Başarı ile İlişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29 (Ocak 2011/I), ss. 151-165.
- Çapulcuoğlu, U. ve Gündüz, B. (2012). *Öğrenci tükenmişliğini yordamada stresle başa çıkma, sınav kaygısı, akademik yetkinlik ve anne-baba tutumları değişkenlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gençyürek, D. (2014). *Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının tükenmişlik sendromunun belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Girgin, D. (2015). Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Ölçeği Geliştirme Çalışması: Geçerlik ve Güvenirlik Analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 115-126.
- Güllüoğlu, Ö. (2015). *Lise sonda okumakta olan öğrencilerde bir işte çalışıp çalışmamanın tükenmişlik sendromuna ve okul başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gündüz, B., Çapri, B., & Gökçakan, Z. (2012). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 38-55.
- İnci, U. ve Burak, S. (2017). Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlikleri (Antalya İli Örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 6 (1) Makale No: 38.
- Korkmaz, Ö. (2004). Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20, 125-148.
- Kutsal, D. ve Bilge, F. (2012). Lise öğrencilerinin tükenmişlik ve sosyal destek düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164).
- Küçüksüleymanoğlu, R. ve Onuray Eğilmez, H. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının tükenmişlik düzeyleri: Uludağ Üniversitesi Örneği. *International Journal of Social Science*, 6 (3), 905-923.
- Nacakcı, Z. ve Dalkıran, E. (2011). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 46-56.
- Otacioğlu, S. G. (2008). Müzik öğretmenlerinde tükenmişlik sendromu ve etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt:9, Sayı:15.
- Polatçı, S. (2007). *Tükenmişlik sendromu ve tükenmişlik sendromuna etki eden faktörler (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Akademik Personeli Üzerinde Bir Analiz)*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Şimşek Bekir, H., Şahin, H., & Şanlı, H. S. (2012). Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 18-32.

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Music teacher candidates' investigation of burnout levels for individual instrument course: Blacksea region example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

- Talışık, E. (2016). Müzik öğretmenlerinin mesleki genel yeterlik algıları ile doyum ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki bağıntının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(37), 1-14.
- Tansel, B. (2015). Üniversite öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 241-262.
- Tümkaya, S. ve Çavuşoğlu, İ. (2010). Sınıf öğretmenliği son sınıf öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2).
- Yıldırım, İ. ve Ergene, T. (2003). *Lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, boyun eğici davranışlar ve sosyal destek*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(25).
- Yiğit, B. (2013). *Bilimsel araştırmanın temelleri*. S. Baştürk (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri(1-31). Ankara: Vize Yayıncılık.

Extended abstract in English

In today's world, living standards of people fall due to environmental, social, economic and political reasons and people face a range of challenges in every area of their lives. These difficulties sometimes ensure the energy necessary for people to struggle with the obstacles in their lives; however, sometimes they can absorb people's life energies and keep them away from life, people, relatives and many other elements. Person without life energy may choose to limit life expectations and develop a pessimistic view against the beauties of life instead of enjoying life, progressing life in better directions. For such a person, life can become increasingly meaningless and unbearable. The person may accept the mental defeat without struggling against the barriers in the battle of life and without resisting these challenges. Therefore, this acceptance possibly will lead to the emergence of burnout, which is one of the most important diseases of the present day, which deeply shake the inner world of the human, pushes people to the idea of helplessness, melts the person internally and causes people's life standards to fall.

This research was carried out to investigate the burnout levels of music teacher candidates who are studying in music departments of education faculties. In addition, it was targeted to determine burnout levels changing related with variables such as gender, grade level, academic grade point average, weekly course load, musical instrument played in, work in an additional work and state of concern for the future.

The data in the study were obtained by using the scanning method within the scope of the quantitative approach. "Screening researches are investigations aimed at describing the views and characteristics of the masses. The purpose of screening research is to draw a picture of the situation that is usually related to the subject of research. In screening research, researchers are interested in how opinions and traits are dispersed by individuals in the sample rather than by sources of them" (Yiğit, 2013, p. 23).

This research was carried out with a survey which is conducted between 187 music teacher candidate students in the 1st, 2nd, 3rd and 4th classes in at Karadeniz Technical University, Samsun 19 Mayıs University and Giresun University Faculty of Education Department of Music Education in the Black Sea Region in the 2017-2018 academic year.

In the research, Likert-type scale including 37 items was used in which the reliability and validity was proved in "the study of development of burnout level scale of individual instrument" of Girgin in 2015. Girgin calculated the Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale as 97. The scale consists of one factor. The scale score is calculated by dividing 37 of the responses to the items in the scale. The increase in the score indicates that the burnout levels of the individual students are increased. In this study, the reliability of the Individual Instrument Course Burnout Scale was found to be very high as Cronbach's Alpha= 0.987.

As a result of the study, while the majority of music teacher candidates were female students; it was concluded that there was no significant difference between burnout levels of individual instrument course works and various conditions such as graduated high school, gender, additional work during education, monthly allowance amount, individual instrument kind, shelter conditions, academic grade average, weekly course hours. However, it was concluded that there was a significant difference of the burnout levels in terms of the group means of the class variable. In the analysis conducted to determine the reason for this difference, burnout scores of 3rd grade

Düzbastılar, M., Yıldırım, Z.A. (2019). Music teacher candidates' investigation of burnout levels for individual instrument course: Blacksea region example. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 305-318.

---

music teacher candidates were found higher than the burnout levels of 1st grade music teacher candidates. Burnout scores of 4th grade music teacher candidates were found more than the burnout degree of 1st grade music teacher candidates. Burnout levels of 3rd grade music teacher candidates were found higher than the burnout scores of 2nd grade music teacher candidates. This means that as the grade of the class increases, the burnout levels of the students get bigger.

In the whole study, it was concluded that music teacher candidates did not have a significant difference in terms of burnout levels of individual instrument coursework.

Otacıoğlu (2008) stated that the results were same according to gender and type of graduated high school in her study investigating the burnout levels of students; however, in term of the varieties of class grade, the instrument of student and additional work cases, have opposite influence to burnout level of music teacher candidates. In the study of Küçükşüleymanoğlu and Onuray Eğilmez about determination of burnout levels of music teacher candidates in 2013, it was observed that the difference between gender and high school type was not significant; however, it was concluded that there was a significant difference regarding with the parameters; weekly study hours of the study, the instrument kind and the additional work while studying. According to the paper of Tümkaya and Çavuşoğlu (2010), the results were similar in terms of variables such as the average grades of students, graduated high school and accommodation. It is concluded that there is no effect of the amount of pocket money over the burnout levels of the students when the results obtained according to the variable of the monthly allowance amount which is supposed to influence adversely. This result coincides with the findings of Akıl and Yazar (2014). According to Ş. Bekir, Şahin and Şanlı (2014), the students who had difficulty in meeting the financial needs required to sustain the social life experienced more burnout.

It is suggested that scale type used in this research, could be used in others and compare with these results; in the coming years, similar research could be done with more variables and more detailed scales in different universities or all-around Turkey.